

Råd att leva – råd att bo

Vänsterpartiet Västerås bostadspolitiska program

Inledning

En fungerande bostadspolitik är en grundförutsättning för ett jämlikt samhälle. Alla västeråsare ska ha möjlighet att leva ett gott liv och ha råd att bo tryggt. En bostad är en social rättighet och en central del av stadens långsiktiga utveckling.

Västerås har under de senaste åren haft ett högt bostadsbyggande, vilket har bidragit till att den tidigare kvantitativa bostadsbristen till stor del har minskat. Samtidigt fungerar bostadsmarknaden fortfarande inte för alla. För många är det svårt att hitta en bostad med rimlig kostnad, och utbudet matchar inte alltid olika hushålls behov och ekonomiska förutsättningar.

Utmaningen i dag är därför inte i första hand brist på bostäder, utan brist på bostäder som människor har råd att bo i. Bostadspolitiken behöver därför samspela tydligt med stadens långsiktiga planering, klimatmål och ambitionen om en jämlik och hållbar stadsutveckling.

Bygg rätt bostäder – till rimliga kostnader

Bostadspolitiken måste utgå från människors faktiska behov. Trots ett ökat bostadsutbud är det fortfarande svårt för unga, ensamstående, äldre och hushåll med vanliga inkomster att etablera sig på bostadsmarknaden. Nyproduktionen har i stor utsträckning riktats mot hushåll med god ekonomi, vilket riskerar att förstärka ekonomiska och geografiska klyftor.

Bostadsmarknaden befinner sig i en omställningsfas, med längre försäljningstider och prisjusteringar. Detta förändrar inte behovet av politiskt ansvar – tvärtom krävs tydligare styrning för att säkerställa att bostadsbyggandet bidrar till social sammanhållning och långsiktig hållbarhet.

En fungerande bostadsförsörjning är också avgörande för välfärd, kompetensförsörjning och näringsliv. Västerås behöver bostäder för olika livssituationer, både för kortare och längre boende, och i lägen som möjliggör ett hållbart vardagsliv.

Vänsterpartiet Västerås vill:

- prioritera byggande av hyresrätter med rimliga hyror
- verka för en blandning av upplåtelseformer i alla nya bostadsområden
- bygga bostäder som möter behoven hos unga, ensamstående och äldre
- ge våldsutsatta personer förtur till trygga och långsiktiga boendelösningar
- säkerställa att bostadsbyggandet bidrar till minskad segregation

38 **Värna allmännyttan**

39 Allmännyttan är ett av kommunens viktigaste bostadspolitiska verktyg. Genom Mimer
40 har Västerås möjlighet att bedriva en långsiktig, stabil och socialt ansvarstagande
41 bostadspolitik som är mindre känslig för kortsiktiga marknadssvängningar.

42 Att driva ett kommunalt bostadsbolag innebär att balansera nyproduktion, förvaltning
43 och upprustning med ekonomisk stabilitet och ansvar. För Vänsterpartiet Västerås är det
44 avgörande att allmännyttans samhällsuppdrag väger tungt i dessa avvägningar och
45 bidrar till kommunens övergripande mål om hållbar utveckling.

46 Ett starkt kommunalt ägande ger kommunen rådighet över bostadsbeståndet och
47 stärker möjligheten att planera långsiktigt, i samspel med översiktsplanen och
48 kommunens bostadsförsörjningsansvar.

49 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 50 • värna och stärka allmännyttans långsiktiga samhällsuppdrag
- 51 • säkerställa kommunalt ägande som grund för bostadsförsörjningen
- 52 • motverka utförsäljningar som försvagar kommunens rådighet
- 53 • skydda hyresgäster mot orimliga hyreshöjningar vid renoveringar

54

55 **Rusta upp befintliga hyresrätter**

56 En stor del av Västerås bostadsbestånd är byggt under 1960- och 1970-talen och har
57 omfattande renoveringsbehov. Upprustning ska bidra till bättre boendekvalitet,
58 tillgänglighet och energieffektivitet – utan att människor trängs undan från sina hem.

59 Renoveringar ska planeras med helhetssyn på klimatpåverkan, resurshushållning och
60 sociala konsekvenser. Hyresgäster och Hyresgästföreningen ska ges reellt inflytande i
61 planering och genomförande.

62 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 63 • prioritera upprustning av befintligt bostadsbestånd
- 64 • säkerställa boendeinflytande vid renoveringar
- 65 • kombinera energieffektivisering med social hänsyn

66

67 **Motverka bostadssegregationen**

68 Bostadssegregation begränsar människors livschanser och motverkar en sammanhållen
69 stad. Västerås ska utvecklas så att människor kan välja bostad utifrån livssituation och
70 behov – inte utifrån ekonomiska förutsättningar.

71 För att motverka segregation krävs en aktiv mark- och bostadspolitik där nybyggnation
72 bidrar till blandade stadsdelar, tillgång till samhällsservice och goda
73 kollektivtrafikförbindelser. Transparens och jämlik tillgång till bostäder är särskilt viktigt
74 på den privata hyresmarknaden.

En gemensam bostadsförmedling kan bidra till ökad insyn, förenkla för nya invånare och minska beroendet av informella kontakter.

Vänsterpartiet Västerås vill:

- bygga hyresrätter med rimliga hyror i områden där de är underrepresenterade
- ställa sociala krav vid nyproduktion och markanvisningar
- öronmärka mark för prisvärda bostäder
- verka för en gemensam bostadsförmedling

Ett eget hem – en mänsklig rättighet

Ingen Västeråsare ska vara utan ett hem. För att bekämpa hemlösheten på allvar måste boende alltid komma först. När människor får ett eget hem tidigt i processen skapas trygghet, stabilitet och möjlighet att ta emot annan hjälp vid behov.

Vi vill fortsätta stärka det vräkningsförebyggande arbetet tillsammans med allmännyttan och andra bostadsbolag.

Fokus i kommunen ska vara på långsiktiga boendelösningar med permanenta boenden så att alla ska kunna leva ett självständigt liv.

Vänsterpartiet Västerås vill:

- fler Bostad först lägenheter
- inga barn ska vräkas i Västerås

Hållbart byggande och långsiktig stadsutveckling

Bygg- och fastighetssektorn står för en betydande del av klimatpåverkan. Västerås ska använda sitt planmonopol för att styra bebyggelseutvecklingen i linje med kommunens klimatbudget, ekologiska gränser och målet om ett hållbart transportsystem.

Ny bebyggelse ska i första hand ske genom förtätning och utveckling av redan exploaterad mark. Utglesning som leder till ökat bilberoende ska undvikas. Alla större planområden bör analyseras utifrån klimatpåverkan, markanvändning och tillgång till kollektivtrafik, gång- och cykelvägar.

Under mandatperioden har Mimer arbetat med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet genom energieffektivisering, hållbara materialval, återbruk, trygghetsskapande arbete och långsiktig ekonomisk planering. Detta visar hur allmännyttan kan bidra till stadens klimatomställning och sociala hållbarhet.

Grönstruktur, vattenmiljöer och biologisk mångfald ska integreras i stadsutvecklingen. Skydd av jordbruksmark, sjöar, vattendrag och våtmarker är centralt för en resilient stad.

111 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 112 • prioritera förtätning framför ny exploatering av orörd mark
- 113 • ställa krav på klimat- och hållbarhetsanalyser i planering och byggande
- 114 • integrera grön infrastruktur i alla större stadsutvecklingsprojekt
- 115 • säkerställa att kollektivtrafik, cykel och gång prioriteras i planeringen

116

117 **Kommunalt ansvar för bostadsförsörjningen**

118 Kommunen har ett övergripande ansvar för bostadsförsörjningen och den långsiktiga
119 markanvändningen. För att kunna planera hållbart behöver Västerås ha rådighet över
120 mark och fastigheter samt använda planmonopolet aktivt.

121 Bostadspolitiken påverkas också av nationella beslut. Vänsterpartiet verkar på nationell
122 nivå för ett ökat statligt ansvar för bostadsbyggande och bättre förutsättningar för
123 kommuner och allmännytta att bidra till jämlik och klimatsmart bostadsförsörjning.

124 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 125 • stärka kommunens markinnehav för långsiktig planering
- 126 • säkerställa kommunalt ägande av fastigheter för egen verksamhet
- 127 • ge allmännyttan långsiktiga och stabila förutsättningar

128

129 **Avslutning**

130 Västerås bostadspolitik måste bidra till både social rättvisa och ekologisk hållbarhet. Det
131 handlar inte bara om att bygga bostäder, utan om att bygga rätt bostäder, på rätt plats, till
132 rimliga kostnader och med ansvar för framtida generationer.

133 **Alla ska ha råd att leva och råd att bo.**

134